

Szerkesztőség:
Főtér, Hermann-udvar 1. emelet,
a főleposónál.

Bérmontetlen leveleket csak ismert
kézről fogadunk el.
Kéziratokat vissza nem küldünk.

Kiadóhivatal:
Főtér, a törvényszék melletti Neumann-
háznak utcájára nyíló helyiségében.

Hirdetések díjazásáról szerint.
Egyes szám 5 kr. ünnep- és vasárnap
utáni szám 3 kr.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Megjelen hétfőn és ünnepek után is.

Előfizetési árak:
Helyben hazhoz hordva:

Egész évre . . . 12 fr.
Fél évre . . . 6 fr.
Negyed évre . . . 3 fr.
Egy hónapra . . . 1 fr.

Vidékre postán küldve:

Egész évre . . . 14 fr. — kr.
Fél évre . . . 7 fr. — kr.
Negyed évre . . . 3 fr. 50 kr.
Egy hónapra . . . 1 fr. 20 kr.

Hirdetések helyben ártandók.

A provocatiók.

Arad, május 31.

Az a cikkek, melyet Falk irt Albrecht főherceg toasztja és Belcredi beszéde alkalmából, mélyebb viszhangot van hivata nálunk keltetni, és a bécsi köröket meg fogja tanítani arra, hogy a magyar nemzet érzékenységgel nem tanácsos játékokat üzeni.

Mi vagyunk a legloyalisabb, a legdynasztikusabb érzelű nép, de mihe-lyest azt a bizonyos érzékenységnket sértik, első sorban vagyunk magyarok, s ennek rendelőnk alá minden más tekintet.

Hajlandók voltunk a monarchia érde-keiben igen sok áldozatra, mert meg voltunk győződve arról, hogy helyesen cselekszünk országunk érdekében, ha megszerezvén a békét, biztosíthatjuk nemzetünk fejlődését lehetőségeinkig.

A Bach- és Schmerling-rendszer alatt nagyon elmaradtunk, s mégpedig talán nem annyira anyagilag, mint inkább annak folytán, hogy a közközt-ítés sem levén kezünkben s egyenesen magyarságunk érdekei forogtak veszélyben. Demonstrálhattunk azért, hogy nem fizetünk adót, legénykedhettünk a német ellen, irhattunk akármit, — ez mind nem volt elég magyarságunk megőv-ésére, ha egyszer az iskola nincs közün-keben. Éreztük, láttuk, hogy az utánunk következő generáció elmarad, romlik.

Ez volt az egyik szempont, mely Deákot és vele a nemzet nagy többsé-geét rávitte a kiegyezésre, tagadhatlanul nagy áldozatok árán. Ez áldozatok közé tartozott az is, hogy elfogadtuk a köz-ös hadsereg intézményét úgy, a mint az ma létezik. Elfogadtuk azért, hogy megvédje a monarchiát és benne Ma-gyarságát, de azt sohasem engedhet-jük meg, hogy bármikor is ellentétbe helyezkedjék a magyar nemzeti érdekek-kei, s hogy ez érdekeket és érzékeny-ségünket akár külső formákban is megsértsék.

Az az utóbbi évtizedek keserves leckéből megtanulhatták Bécsben, hogy e monarchiának létalapja a Magyaror-szággal való jó egyetértés. Mikor ez egyetértés nem volt meg, akkor a had-sereget megverték, s a monarchia tar-tományokat veszített és milliárdokra nöttek fel adósságai.

Azután hiábavaló is a kardesőrtetés és a hadsereg szellemének emlegetése. Mi attól nem ijedünk meg. A közös hadsereg hivatása szerint megvédi a

monarchiát küellenség ellen, de a ma-gyar érdekek ellen nem használható fel soha. 1848/49-ben az osztrák had-sereg magyar katonái hazajöttek Olasz-orzágból és a monarchia legtávolibb vidékeiről, s a magyar szabadságharc csak idegen segítséggel volt leküzdhető. Annak elnyomásából az osztrák katona-ságot a diécsősgnek egy szikrája sem illeti meg. Oket Bécs alá üztük.

Ma sem lenne aközös hadsereg ma-gyar része magyar érdekek ellen for-dítható, s nagyrészt az ezen meggyő-ződésből származott megnyugvás az, a mi arra birt, hogy respectálva a leg-felsőbb körök aggodalmait, elfogadjuk a közös hadsereg intézményét, úgy a mint az van. Sőt tovább mentünk, mert mindig nagyobb áldozatokra vol-tunk hajlandók a hadsereg fejlődése ér-dekében, mint az osztrák képviselet. Csakugyan olyannak kívántuk a had-sereget, hogy a monarchia tekintélyét fentarthassa és veszély esetén meg is vélhesse.

De semmit sem ér a sok katona, a jó puska és jó ágyú, ha a hadsereg el-entétbe helyezkedik a magyar nemzeti érzékenységgel. Tartssa magát, ha neki úgy tetszik, az a generális osztráknak, de hallgasson és legyen csupán és egyedül katona.

Szükséges tehát, hogy irányadó hely-ről bizonyos megnyugtatást nyerjünk arra nézve, hogy a most előfordultak-hoz hasonló provocatiók nem fognak is-méldődni. Legyen az akár főherceg, akár más generális, meg kell már velük értetni, hogy ez a monarchia két álamb-ól alakulván, mindegyik államfél külön állásából származó jogok és nemzeti ér-dekek respectálandók. Ok szolgálják a monarchiát, de az nincs nekik megeng-edve, hogy politizáljanak, akár toaszt-ban, akár a temetőben.

Nem is tétélezhető fel, hogy legfel-sőbb helyen is ne keltessen aggodalmakat, mint lazítja némelyek meggondolatlan-sága vagy rosszakarata a hadsereg és polgárság között helyreállított jó viszony-t. Különösen Magyarország ellen nem le-het panasz, mert itt a közös hadsereg katonasága is kiváló rokonszenven tárgya. E rokonszenven könnyelműen eljártszani nem szabad.

A mi Belcredi beszédét illeti, ezt ke-vésbé tartjuk aggodalmasnak. Ok nem tanultak, nem okultak. Bosszantja ugyan az embert az ilyen oktalan beszéd, de állottunk már ki nagyobb bosszantáso-

kat is akkor, mikor ok voltak uralmon-ság, mégis leráztuk oket a nyakunkról, illetve megszabadított tőlük a sok zse-rencselenség, melybe a monarchiát döntötték.

Nincs is joguk a hadseregről be-szélni, melyet mindig megverettek. A hadsereg csak a kiegyezés óta hadse-reg megint, de Magyarország rokonsz-even nélkül ismét nem lenne semmi.

A hangulatból most megítélhetik Bécsben, hogy vannak bizonyos határok, a melyeken túl nálunk Magyarországon megszűnik minden pártkülönbség. A politikai ellentétek nem olyan élesek, hogy adott pillanatban és a nemzeten elkövetett sérelem esetében ne tudjunk azonnal egyetérteni.

A Falk Miksa cikke, melyet az Albrecht főherceg toasztjára és a Belcredi beszéde-re vonatkozólag irt, s a mely olyan kiválóan jó hatást tett országszerte, hosszú kivonatokban van megöröngyözve a bécsi lapoknak. A bécsi lapok természetesen felette csodálkozn-látssanak a cikkben, de nem igen szólnak hozzá. Ugy nagyjában, egyes felkiáltásokkal árujják el itt-ott meglepetésüket. Egyik bécsi lap a cikket „hallatlan”-nak nevezi, míg az öreg „Presse”, az osztrák kormány felhiva-talosa, gúnyos megjegyzéseket rak a cikk egyes pontjai közé.

Ugyanezen lapnak azt süröngyözik Bu-dapestről, hogy valami sensatiós eseménynek kellett a couillásák közt lejátszódni, hogy aklönbenny-godt lap — „Lloyd” — ily ingerülten lé-pett fel.

A bécsi lapok különben a Falk cikké-nek azon részét, — mely Albrecht főher-cegre vonatkozik — a censura miatt nem közlik.

Budapesti politikai körökben hirtel jár, hogy a mérsékelt ellenzék részéről Appo-nyi Albert gróf interpellálni készül a ház-ban a közös hadsereg s Magyar-ország közti viszony tárgyában. (Lásd táviratunkat.)

Az országgyűlési szabadalvúpárt V-i zsolyi Gusztáv elnöklete alatt tartott teg-napi értekezletén Tisza miniszterelnök be-jelenté arra választ, melyet Usaniálynak a Hentzi-szobor eltávolítása tárgyában teendő interpellációjára adni szándékozik. Az értekezlet tudomásul vette a választ és egyuttal a kormányelnök által egy in-terpellációra legutóbb adott vá-lásal alkalmából is elének hely-eslések közt egyértelműleg kifejezést adott azon rendítet-

len ragaszkodásnak és bizalom-nak, melylyel a kormányelnök iránt viseltetik.

Néhány őszinte szó a szü-lőkhez.

Arad, május 31.

Napról-napra szaporodnak a pana-szok és vádak szülők és közönség közt, úgy, mint a sajtóban, a közép-is-kolai tanárokkal szemben. És törté-nék bármi a középiskolai tanulókkal iskolában vagy azon kívül, az elítelt, természetesen kihallgatás nélkül, min-denkor a professor.

Megengedjük, hogy lehetnek itt-ott még mindig tanárok, kik nem annyira tanítani nem tudnának, mint in-kább nem eléggé törődnek növendé-keikkel, avagy elfogultak azok közül egyesekkel szemben. Megengedjük azt is, hogy egy más rendszer mellett sokkal többet és kiélgetőbb eredmén-nyel foglalkozhatnak is középiskolai tanáraink növendékeikkel és különösen üdvösebben befolyásolhatnak azoknak erkölcsi irányzását, miként az mai napság történik. Hogy azonban a köz-épiskolai nevelés részleges sikertelen-ségeinek a tanárok lennének okai, ezt nemcsak kereken tagadjuk, hanem ezzel ellenkezőleg tapasztalataink és lelkiismeretes meggyőződésünk szerint nyíltan kimondjuk, hogy Magyar-or-szágnak eleddig még soha semvoltak oly képzett, jellemes és önzetlen köz-épiskolai tanárai, minők a maiak és évről-évre ezentul is csak javulást vár-hatni e tekintetben. Ily férfiakat vá-dolni és felelőssé akarni tenni általá-nosságban oly bajokért és hibáért, melyeknek hogy ok nem okai, még a legkorlátoltabb jó is beláthatná, — ez mondom, legalább is méltánytalanság.

De magát a rendszert sem szabad vádolni azoknak, kikben rejlhetik első sorban a középiskolai nevelés esete-leg sikertelenségének oka: mert ám-bár, tekintettel a túlkövetelő társada-lomra, ismeretek és képességek dolgá-ban sokat is követel tán a középiskola; de ezzel is csak a társadalom-nak tesz szolgálatot, kizárván a tár-sadalom magasabb osztályából az oda nem való selejtesebb elemeket. Külö-nösen nagy hiba pedig a mai közép-is-kolai nevelési rendszernek valóságos

fényoldalát, a humanus fegyelmezést akarni megátadni akkor, midőn az ifjúság erkölcsének a multhoz képest elvitatathatlan tökéletesebbé éppen az iskolai humanus bánásmódnak tulajdo-nítható. Ismétéljük: megengedjük, hogy vannak és lehetnek tanári gyengése-gyek, melyekkel szemben azonban bár-kinek is igen könnyű az orvoslási mó-dokat megtalálni: elismerjük, hogy különösen oktatas és általában nevelés dolgában még nagyon sok a henni való középiskoláink rendezésénél, ha-hogy azokat korunk és társadalmi igé-nyeinknek megfelelően akarjuk szer-vezni. Hogy azonban a hiba csakis, vagy főleg a tanároknak és a közép-is-kolai nevelési rendszerben volna, azt kereken tagadjuk és úgy hiszünk, e te-kinetben mindenki, aki elfogulatlanul akar itelni, nekünk ad igazat. Ott van a középiskolai nevelés részleges siker-telenségének oka első sorban magának a családnak: az apáknak és anyáknak gondolkodásában és cselekvésében.

Avagy helyes dolog-e az, hogy boldog boldogtalan, gazdag, szegény, — anélkül, hogy előlegesen fontolóra venné, hogy lesze fiának tehetsége a kiválóbb tehetségeknél való közép-is-kolai tanulmányokhoz, vagy neki módja a nagy költsé-gekkel járó tanítatásra. — középiskolába igyekszik adni gyerme-két, és mikor már meggyőződhetett volna arról is, hogy gyermekében nincs elegendő képesség a kiválóbb életpályákra elő-készítő tanulmányokra, nem akar hinni e tekintet-ben a tanároknak, hanem tovább forcirozza a dol-got és ha elbukik a fiu, vádolja a taná-rt ágazságtalansággal. Pedig, amit a tanárnak nem akar el-hinni az ily szülő, azt, ha egy kis fá-radságot venne magának, fának osz-tály-társaitól is könnyű szerrel tudhatná. Nem jobb volna-e az ily gyer-mekeket annak idejében nekik való al-sóbbfokú iskolákba adni és oly pályákra osztónózni, melyeken korlátoltabb te-hetségekkel is könnyen boldogulhatnak, mintsem sikertelen erőlködések között fecséreltetni elvelük a drága időt, ki-tenni oket annak, hogy mikor már ne-kik való pályákra sem igen léphetnek, céltalanul, semmittevéssel töltsék el

Az „ARADI KÖZLÖNY” tárczája

(Máj. 31.)

A Marseillaise.

— Az „Aradi Közlöny” eredeti tárczája. —
(Folytatás.)

Dietrichné levele, mely 1880-ban került először nyilvánosságra, minden legendát ha-lomra dönt s a maga prózai valóságában tű-neti fel a Marseillaise eredetét. Lamartine té-vedése a dátumra néz azonnal szembe ölik. A Marseillaise nem téle n, hanem ápril hó-napban, a hadtizenet után kelt, semmiféle magasabb praetentióval, csupán szórakozás czéljából s nem is nyilvánosság elé szánva, csupán ama kis társaság színe elé, mely Diet-richék salonjában esténként összegyűlt és jobb izéssel birt, semhogy a Ça ira és Car-ma gnole kielégíthették volna. Rouget csak a Dietrich-családnak és a meghívottak kis körének ohajtott tetszeni; a nagy tömeg tet-széséről, zajos tapsairól, a diécsősg fénye-s nimbusszáról ó sohasem álmodozott. Hiszen is-merzte vékony tehetségét, melynek világa egy kisvárosi salona beragogyhatott; de hogy szol-gálhatott volna pharos gyanánt a forradalom-ziharos tenger-a? Egész eljárása azt mutatja, hogy nem a bánus ellenállhatatlan hatalmá-nak engedett, csupán egy kis társaság oba-jának, mely töbre becsülte a dilettans hege-lust és parlag költőt, mint a mennyit való-ságban ért.

A költő és zeneszerző mühe-lye van avatva a teremtés lyének ú rit, az nem állhatja meg kétkedő-kinos munkájában, szí-nylón azt hallja, hogyan i-mosoly nélkül, m-állans szerző oly szép és pre-visált egy-államot, mely annyi mü-

értelmet, reflexiót és elmélyedő munkát kíván. Ez a könyvség csak a lakust tövesztheti meg: a műtört szemében nagyon gyanus. Egyébnyá-accord a hegédün, a legjobban inspirált pillan-atban is, még nem vet az olmébe ilyen dallamot, melyhez a vers aztán magától, ön-kéntelen hozzá illeszkedik. A Marseillaise nem lehet egy pillanatnyi sugallat müve, mint valamely banális, frivol dallam, melyre dídol-gatás közben akadunk: ez tudós munka, mely csak hivatott zeneszerzőtől származhatott.

Az a kevés adat, mely a zenei kidolgo-zásra vonatkozik, s mely, a legnagyobb való-szintség szerint, magától Rouget-tól ered, nyilván mutatja, hogy a Marseillaise dallamá-nak állítólagos szerzője nem volt tisztában a zenei compositio munkájával. Nyilatkozataiból, melyeket Barbet, Guinre de Maney és Voi-artné asszony — ki élete utolsó éveiben szállásadója volt — reprodukálnak, úgy lát-szik, mintha nem is kereste volna a dallam-mot: egészen magától jött, minden fáradság és fejtörés nélkül, együtt a szavakkal, bevég-zett tökéletes formában, mintegy ráerősza-kolva magát, úgy hogy nem tudott tőle szab-adulni.

Pedig a compositio munkája egészen más. Legyen bár költő s zeneszerző valaki egy ze-mélyben, a zenét és zövegeit egyszerre nem csinálhatja. Vagy a zövegeket componálja a dallamra, vagy megfordítva, a dallamot a zövegre. Afféle complicált művészi munkát, milyen a dallam- és versköltés, egy lelezet-tel, sokkal nagyobb tehetség se bírta meg, mint Rouget de l’Isle, kit különben is sem-miféle magasabb ambitió nem hajtott ily rendkívüli erőfeszítésre. A különböző bizony-ságok, melyekre hivatkoztunk, mind azt mut-atják, hogy itt nem compositióval, eredeti al-kotással, hanem egyszerű másolattal, reminis-

centiával állunk szemben, a mi teljesen ért-hetővé teszi a Marseillaise születését.

Hivatott zeneszerzők is gyakran jutnak abba a helyzetbe, hogy nem tudnak teljesen szabadulni bizonyos zenei emlékektől s ön-kenytelenül imitatorokká lesnek. A plagium vádja sehol sem oly gyakori, mint a zeneköl-tés terén, hol a határok nagyon is összefoly-nak. Senki se jobbanhatna tehát méltatlan-ságot szemünkre, ha Rouget dallamát, a fel-hozott hénso okok alapján, imitációnak vennők s egyedül a versköltői diécsősgét hagyók meg neki, mely különben is sokkal cseké-lyebb, semhogy Rouget tehetségével össze ne férne.

Természetesnek fogjuk találni, hogy a mü keletkezése idején, Rouget nem a dal-lamra, hanem a zövegre veté a fösulyt. A szö-vegeket mégha a dallam nem igen száll is ki a Dietrichék salonjából, bizonynyal kinyomatják a hirlapokban: illik tehát, hogy arra gondot for-dítson. Valami új, erős dolgot kellett producálni: olyat, a mi méltó legyen arra, hogy élene-keljék. Rouget mint salonköltő, már ismeres-tet volt. Irí egy egész sor költeményt: a XVIII. század emphaticus és érzélgős styljé-ben, s uéhány év múlva ki is adta össze-gyűjtve, „Kisérleték versben és prózában” cím alatt (Essais en vers et en prose, 1796.) Hozzá fordultak tehát, hogy hazafias költeményt írjon a háboru alkalmából, költemétt mint a Ça ira meg a Carma-g-nole, s ez a felszólítás hízelgett neki.

Míg a zenét, mint látni fogjuk, egy da-rabban, egészen, mástól vette át, addig a zö-vegt maga csinálta ugyan, de minden ero-detiség nélkül. A strassburgi forradalmi klubok jegyzőkönyvei tanúsítják, hogy a Marseillaise phrasistai közleletnek voltak s a forradalmi himnust szétszórva s mintegy foszlányokban,

de ugyszólva teljesen föltaláljuk a strassburgi szónokok beszédeiben. „Fegyverre, polgárok! A harez l obogó kibontva: a jel megadva. Fegyverre! Harezolni kell, győzni vagy meghalni!” Igy kezdődik az Auditoire-club egyik adresse-e, mely regibb keletű a Marseillaise-nél. „Fegyverre, polgárok! Ha állandóan sza-badok leszünk, Europa valamennyi hatalma-sága kudarcot vall végzetes armányaival. Reszkessenek hát azok a koronás kényurak! A szabadság fénye ragyogni fog minden em-ber számára. Ti a szabadság méltó gyerme-keinek mutatkoztok; siessetek a győzelemre. Szórajtok szét a kényurak sorgeit; áldozzátok fel lelkiüfuralás nélkül az árulókat, a zendü-lőket, kik fegyvert fogva a haza ellen, csak azért akarnak ide behatolni, hogy honfitársaik vérént ostsák! . . .

„Előre, legyünk szabadok, utolsó lehelle-tüncig s vágyaink szakadatlanul a haza boldogságára és az egész emberi-nem üdvére irányuljanak.”

Látjuk ez okmányból, hogyan nyilatko-zott akkor a közvélemény. A Marseillaise, mondhatni, a levegőben volt. Rouget, ki tagja az Auditoire-clubnak, ott találja a refrain-t az adresse elején: „Fegyverre polgá-rok!” s e forradalmi elucubratio szol-gal-ta az egyes versszakok themáit mind: Reszkessenek hát azok a koronás kényurak! A szabadság fénye ragyogni fog minden em-ber számára! . . . Siessetek a győzelemre, szórajtok szét a kényurak sorgeit, áldozzátok fel lelkiüfuralás nélkül az árulókat, a zendü-lőket! . . .

Átálisanon el volt terjedve a clubokban az a gondolat, hogy nem annyira azért kell harezra szállni Europa ellen, mert „ellenség”, hanem azért, mert „királyoknak van alátreté”. A forradalom emberei nem pusztán Francia-

országért, hanem egész Europa szabadságért akartak küzdeni, oly népek ellen, melyeknek, úgy hitték, nem juthat osztályrészüll nagyobb boldogság, mint általuk, szabad emberek ál-tal veretni meg. hisz vereségük megszabadítja oket szarnokaiktól. A Marseillaise majdnem minden sorában ezt a gondolatot fejezi ki:

Contre nous de la tyrannie
L’étendard sanglant est levé.
Que veut cette horde d’esclaves,
De traitres, de rois conjurés?
Français! Eu guerriers magnanimes
Portez ou renevez vos coups,
Épargnez ces tristes victimes
A regret s’armant contre nous.

Rouget de l’Isle csak elsajátította a for-radalmi nyelv szavait, formuláit; lyrai formá-ban ismételte azt, a mit a clubokban hallott, vagy a hirlapokban és pamphletekben olv-ásott. Egyetlen gondolat sincs e költemény-ben, mely de l’Isle-é volna s a mely azt mu-ltatná, hogy a fiatal tüztérztist és hirlapíró föltötte áll a tömeg zajának, hogy intelligens tolmácsa, nem szolgai visszhangja a közvéle-ménynek. Itt is, mint egyéb szerzeményei-ben, megtaláljuk a forradalmi korszak összes formuláit, banalitásait, közhelyeit, s zeneműveivel szinty áll a dolog. Rouget de l’Isle, egy a költő, mint a zenész, afféle „ajusteur” volt, ki emlékeiből meglehetősen ügyességgel összeférezett dala-mot, verset egyaránt. Hogy a Marseillaise dallama olyannyira elűt többi műveitől, an-nak nem lehet más oka, mint hogy egészen, egy darabban vette, oly szerzőtől, kinek neve csak a hatvanas évek elején merült föl a feledés homályából.

(Vége köv.)

Helyes dolog-e továbbá az is, hogy — ami sajnó, módosabb szülőknél gyakran meg szokott történni. — a korán elkényeztetett, legtöbbször csak szórakozásokra vagyó s épp azért figyelmen, és komolyabb, kitaró munkáik meg akkor is továbbá dédelgetettek és kényeztetnek, mikor a tanár a legszembetűnőbb érvekkal igyekszik meggyőzni szülőiket arról, hogy gyermekeikből mindaddig, míg a komoly figyelméhez (amire van főleg szükség a mai tanítási eljárásnál) hozzá nem szoknak, semmi sem válik a középiskolában.

Higyjék el a szülőket. — amit külföldben már annyi nevelőtől és tanítóktól hallhattak — hogy semmivel sem árthatnak jobban gyermekeiknek az elkényeztetésnél, mely főleg a féktelen akaratoskodásban nyilvánul olykorban, midőn még a józan értelem nem adhat kellő irányt az akaratok és mely ellen hiába küzd az iskola, ha az e tekintetben hibás szülők részéről a meghatározott támogatásra nem talál. Pedig a valóságban hány ilyen elkényeztetett gyermek szülője hajlandó hibáit belátni? Mily kevés azoknak száma, kik még idején belátják hibájukat és a tanárhoz fordulnak orvoslásért! És mennyivel nagyobb az oly szülők száma, kik, ha elkényeztetett gyermekük nem boldogul előbb az iskolában, később az életben, mert nem tanul és dolgozni nem szeret, mindig csak az iskolát, a tanárt vádolják!

Sokat és sok mást mondhatnak még e tekintetben a szülőknek, de úgy hiszünk, hogy elegendő legyet tettünk azzal, hogy a bajok fő okára rámutattunk.

És hiszünk, hogy akikhez szólnak jelen soraink: a szülők, saját gyermekeik érdekében fontolóra fogják venni jó szándékkal elmondott szavainkat. Mert egyet nem szabad felejtenie senkinek, kit a társadalmi állapotok javulása érdekel, s ezek közé kell hogy tartozzának a szülők első helyen és ez az: lehetőleg kell, hogy elnézzék gyakorlaton az iskola a növendékekkel szemben, ott, hol annak helye van; gyengének, igazságtalannak lennie azonban nem szabad: mert akkor kaput nyit a léhaságnak és selejtességnek az igazságtalanság rovására és a társadalom nagy hátrányára.

Kuncz Elek.

A munkásmozgalmak.

Arad, május 31.

(K. B.) Ha a más államokban észlelt nagy munkásmozgalmak még eddig megkímélték hazánkat izonyu dülátsáiktól, az jávára irhatjuk néptük józan gondolkodásának, mely inkább eltűri a békés szegénységet, sem-hogy romboló akna-munkára adja magát, de ha már a közeli jövőben olyan szomorú eseményeknek lehetünk tanúi, mint voltak Olasz-, Német-, Francia-, Spanyolországban és Belgiumban, hol a munkásegyletek petroleusjei igrzi

A feltárlhatlanok.

Regény. — Iria: Pernett Frigyes.

VII.

Egy végzetes pillantás.

(13. Fejezet.)

„Az bizony meglehet. Majd meglássuk.“
Leonhardt most az első emeletre ért. Még pár percz, és az utcán kellett lennie. Az ut vége egy kis megerőltetésbe került, mert a létrát deszkák tették járhatatlanná.
Az aljáró lassan leereszkedett. Nyugodtan körül nézett, rövid gondolkodás után egy lépést tett azon irányban, a hol Henry állott, azután, mintha más őstőnt követne, megfordult és kényelmesen a város felé indult. Eppen egy légszuszámpra előtt haladt el. A rendőr elébe lépett.
„Honnét jön.“
Leonhardt nem látszott a kérdést hallani: nyugodtan folytatta útját.
„Honnét jön, mondja meg“, ismétlé érélylyel a közbiztonság közege.
Henry nevetett.
„Látjátja, hogy még mindig alszik. Ez ember bizonyára nem fog szokási kísérletet tenni.“
„Ez most ugy is hasztalan lenne!“
„Érintse őt kíméletesen és azután kérdezze nevét.“
A rendőr követte a tanácsot. Leonhardt megalld, de nem válaszolt mindjárt.
„Nem hallja“, szolt Henry. Nevét mondja meg, az igazi nevet.“
„Igen, igen!“ hangzott a kérdéstartó ajkáról. „Ehért Antal a nevem.“
„És micsoda?“
„Detektív!“
A rendőr hirtelen a különös ember arcába tekintett. Azután lángvörösre lett.
„Közönyös uram“, szolt Henryhez. „Most már magam is elvázem.“
Henry mosolygott.
„Jó éjt!“
Látta, a mint a két férfi tovább ment, az állítólagos Leonhardt karoufogva a rend-

vandalizmusra tüzeltek az értelmetlen munkásokat, nem fog az munkét megletni, mert napról-napra szaporodni látjuk azon okokat, melyek a munkásszót a kitorésre ugyszólván előkészítik.

Mindaddig, míg a munkások csak munkájuknak éltek, amig politikai ügyekbe nem avatóztkak, amig a régi cselekedteitől eltűrték a társulatokat nem szerveztek, hol helybelükbe nem tartozó, szerelési vágytól kegergetett tüzes vértü egyének viszik a főszerepet, s míg kereseményük csekélysége lehetővé nem tette, hogy keresmákban, kávéházakban dözsöljenek. — a munkásmozgalmak híre sem volt: élt minden munkás hivatásának megelégedett szerény keresményével, nem vágyakozott elérhetlen célok után, nem igazgatót a társadalmi rend ellen, nem avatóztkak politikai pártkülzelmekbe, hanem maradt egyszerű békes polgár, ki csekély keresménye dacára is meg bírt tisztességesen élni és amikor a varga elhagyta a kaput, s fölcsapott politikusnak, amikor az önégségélyés ürügye alatt létesült egyletek befoylások gyaratása céljából tisztikaruk elére más körökből importált egyéneket állítottak, kik a tagok igazi érdekeit helyett olyvokat is tűztek ki, melyek hangzatos pontozataival az egyszerű munkásban nem a szorgalmat emelik, de hiu remények, teljesíthetlen vágyak igéretése által azt lefokozni, sokszor megtörles vagy jogtalan követelések könnyebb kicsikarhatása céljából egyenesen dologtalanúságra, restésre serkenteni voltak alkalmasak. — a mikor az általános haladás okozta ipari tevékenység az eddigi garasos munkát forintokkal jutalmazta, mi alkalmat nyújtott a munkások nemcsak életszükségletét fedeztetni, de arra is, hogy magának keresmi, kávéházi élvezeteket is megengedhessen. — a midőn a művelődés örvé alatt állított olvasó körök a tanulásra szánt könyveket bezárták a bibliotékába, a népek szenvedélyere alapított károsan izgató lapokat pedig oda terítették az asztal középre, s amidőn végre olyan szaklapokat alapítottak, melyek legkevesebb közöleményt hoztak a pályába vágo dolgokról, de annál többet lármáztak alapítlanul, jogos indok nélkül a munkások jogai, követelményei s megrövidítetése felől, s ezeket előre kitűzött nagy népes gyűléseken mind szenvedélyesen hangoztatni is kezdték. — ekkor egyszerre véget ért a béke és a patriarcalis megelégedés. A munkásszót, a szorgalmat télenség váltotta föl, kezdtek a munkások zúgolódni, iparkodtak többeknek látszani, mint amiók csak együgyű voltak, kezükbe vették az illetéketlenül a társadalmi kérdések megoldását, politikai vitaközökbe elegyedtek, munka idején elhagyva műhelyeiket, gyűlésezésre mentek, s mivel mind mozgalmaknak az orosz erdinye is megvolt, hogy míg egyrészt munkát mulasztva, sokat vesztették, még haszontalan költségekkel is jártak. E költségek pedig az életszükséglethez megkívántatott kereseti összegét nagyon megnyirbálták; a megélhetési mód ezért nagyon megrövidült, a kereset kevésnek, elégtelennak bizonyult, beállta a szükség, mi az elégedetlenséget napról-napra jobban növelte végre oda terelté, hogy nagyobb városokban, hol a munkások száma nagy, s a hol éppen ezért az elégedetlenebb, a télenebb munkások száma is nagyobb, valóságos zavargásokban törjenek ki, mely zavargások keserű levét a józan, békes és munkában megörnyedő polgároknak kell leuvelni.

Ha összehasonlításokat teszünk a munkások mostani s 30 év előtti helyzetét közt, arra a meggyőződésre kell jutnunk, hogy ma anyagilag és plüszkailag sokkal kedvezőbb az, mint volt annak előtte, mert akkor a munkások műhelye mellett kellett volna reggel 4—5 óráig, este 9—10 óráig, az ebéd és vacsora elköltésére szánt egy óra leuonásával, tehát naponként körülbelül 16—17 óráig, s e megfeszítő munkáért volt fizetése egy egész evre 40—50 váltó forint (a mostani pénzünk szerint 16—20 ft); no meg volt teljes ellátása, a mire sokan azt mondják, hogy ez sokat kitesz s

ezt nem is tagadhatni, de ha másrészt azt látjuk, hogy ma egy munkás, bár naponta 5—6 órával kevesebbet dolgozik, aki ellátásában nem részesült, megkeres havonta 40—50—60—100 ftot és sokszor olyan összeget is, melynek megfelelő fizetésű állásához a müveltebb elemek érteletti és bírói vizsák letétele mellett is csak évek hosszú során tanusított erüvedetlen kitartás és munkásság után jut-hatnak, és ha tekintete veszzük, hogy a mai elemi árak semmivel sem magasabbak az akkoriaknál, sok más szükseglét pedig, mint a ruházat stb az ipar nagyfokú előhaladása folytán sokkal olcsóbban szer-zhetők be, akkor el kell ismernünk, hogy munkásaink panaszanak oka nem lehet, mert a mint megélezer és ez er hivatalnok 40—50 ft havifizetésbõlesaladostól, és még olyan is találkozik, ki takarékos beosztása által vénségére egy kis tököt, vagy vagyon is bir szerzeni, sokkal inkább megelheti a magánosan álló munkás, ki nek saját személynél kívül nincs kire gondolni, s megérheti a csalátos munkás is, kinek áldozatkészségét a társadalom soha nem veszi igénybe annyira, mint a vele hasonjüvedelmü hivatalnok.

A baj első és legfőbb okát tehát a munkásszótlyát pazar, tékozló életmódjának kell keresnünk. Ne iparkodjék az iparoslegény erejét meghaladó költséggel fitogtatni uraságát, mert aki ismeri, akkor is csak iparoslegénynek fogja őt tekinteni, vagy talán rosszabbnak a többinél. Ne a keresma és kávéház legyen az első státió, hova a lakatos szombat este kikapott bérét viszi, honnan legbiztosabb úras zsebbel tér szállására, azon tóprengven, mint fogja a jövő hét napjai nélkülözések közt átelhetni. Természetesen: élvezzon az a munkás is, érzeze hasznát fíradalmainak, de amikor élvezetes társaságba vezeték, ne kérkedjék azzal, hogy parancsára mily készséggel szolgálnak a sörs- és boros palacsok egész érdekével, mert a diésőség csak addig tart, míg a vendégség, s ha ennek vége, a czímorái nevetnek legjobban, kik előtt urnak akart látszani.

A családos ember menjen családja körébe, s kereseményét ossza be a jóvá hétére úgy, hogy jusson is, maradjon is: ne tüntessen a szombat esti és vasárnapi költségekkel, melynek árán saját otthonában sokkal tovább mulathat, s mulatságában egy egész családöt részesíthet.

Általában tartózkodjék a minden ok nélkül való tüntetések s a politikai-küzdelmekbe avatóztkak, melyek a mellett, hogy hatáskörön kívül esnek, csak fölösleges költséget, sokszor kellemetlen meghurcoltatást okoznak. A munkásegyletek működésüket kizárólagosan csak az önművelődés és önségélyezésre irányozzák, s ne engedjék meg, hogy feltűnői vágyó emberek igazságtalank a munkások közt konkolyt hirtessenek, s öket ez-telen zavargásokra vezessék.

A saját szóha ne használja föl a munkásszótlyát igazságsokra, tüntetésekre. Ne erőszakoljon rá olyan jogokat, melyek meg nem illetik, s a melyekre maguktól nem is gondoltak volna; ellenben intse, buzdítsa öket munkásságra és takarékosásra, melyek öket talán késsé tehetik ugyanazon jogok birhatására.

A hatóság tarsa éber szem alatt a munkások gyűlésezését és az igazgárak s helyelők sújtása által özize meg a polgárok áldásos bekéjét és szükséges nyugalmat.

Van ok remélni, hogy a magyarországi munkás-szótlyát az a példás higgadtságot, azt a törvényiszeltő magaviseletet, mely eddig is oly szépen jellemzte, hogy a külföldről mostanság minduntalan beáramló bujtozatosok dacára is megmaradjon a törvényes korlátok közt és ezentul sem fogja egyhamar elhagyni, hanem a szorgalmat, a "ítartást, és a törvényiszélet utján fog oda iparkodni, hogy vágyai, törekvései következetesen teljesüdjének, s ráadásul elnyerhessenek könnyü szerrel azt, amiret hiába küzdökének vassal vagy dynamittal: az állam bizalmát és a többi polgárok becsülését.

E kettőért küzdjön minden magyar munkás s ne hiu ábrándokért.

IX.
A második felolvasó estély.
Ama döntő pillanat után, melyben a két szerető szív megértette egymást, Gyula lánasz izgalom közt várt a megérte, "értesítést." Elmúlt az első, a második nap, anélkül, hogy Ilona életelt adott volna magáról: a harmadik napon a szokott órában megjelent anyjával együtt.

Az utóbbinak lénnyében mutatkozó fínne-pélyesség elárltta rögtön, hogy valami rendkülvü történt. Gyula nem is maradt e fölött sokáig kétségben, mert Ilona sietett minden találgatásnak elejét venni.

"Anyám mindent tud", mondá.
Frankné, a ki a mütütembe lépte óta könyvekkel látszott küzdeni, halk zokogás közt kezét nyújtott.

Gyula megcsókolta azt.
"Mi sem lenne boldogabb", mondá a bensőséggel hangján, "mint ön asszonyom, egy-

uttal anyámnak szólhatni. Teljesen helyes-lel, hogy Ilona bizalommal a legjobb tanácsadához fordult és reménylem, hogy önben egy lit szövetségessé nyerünk."
Frankné hevesebben zokogott.
"Hogy Ilona, kit szíve egy más férflhez vonz, mint felesége ezen feltakodott illing urnak, boldog nem lehet, söt e gyúltt házasságban kímönhatatlanul fájdalmas élet él-e nek, azt bizonyára asszonyom, ön sem tagad-lhatja. Ön mindkettőket támogatni fog; igaz, ösziinte barátónk lesz. E gondolat növeli bátor-ságomat és mostantól kezdve nyugodtab-ban nézek a jövő elé."

"Ah, mily szívesen segítenék rajtök, kedves gyermekeim!" siránkozott az. "Már régebben tudtam, hogy Ilona nem valami nagy szereti volégenyét, de most tudom azt is, hogy leányom egész lelkevel egy oly fér-flühöz vonzódik, a kit tárt karokkal idvözöl-nék fiamként. Daczára ennek a szerencsés fordulatnak, a kilátások rendkülvü csekélyek. Elövigyázatosan kérdést intétem férjémhez és ennek megdöböntöt hatása volt."

"Minő hatása?" kérde Gyula izgatottan.
"Eleinte Agoston nem értett meg, de mikor felfogta, hogy miről van szó, rendkülvü ingerült lett. "Mit, te is azt hiszed", szolt izgatottan, "hogy leányunk boldogtalan lesz?"

"Attól tartok!" — "E gondolat engem már régen gyötör. De ö ismételt az ellen-kezérol bizosított." — "Mert ismeri ohaj-tásodat és mert téged gyengédén szeret."

Szegény férjem nagyon meg volt hatva. Sajátságos tekintettel nézett rám. "Ugy, ugy!" szolt végre. "Itt természetesen csak egy mód van..."
Hangja szivemet reszkettette meg. "Milyen mód?" kérdem hirtelen. Agoston nem felelt. Mely gondolatokba merülve járt le s fel. Végre megalld előttem. "Hisz te ugy nézel ki, mintha valami borzasztót gyanítanál?" mondá nevetve. De milyen nevetés volt ez! Ilyen idegbántó hangot még sohasem hallottam.

Legujabb posta.

A görög kikötők körülzárolása ügyében. — Journal de St.-Petersbourg — azt írja, hogy miután az athéni kabinet öszü-tésig kétségbe vonni nem lehet, feltehető, hogy a görög kereskedelem számára a sza-bad tengeri forgalom a legrövi-debb idő alatt ismét meg fog nyitattni.

A belga munkás-szavargások ujabb fel-felmerülő hureire nézve Brüssel-ből május 30-iki keltelet jelentik a követke-zőket: Jól értesült helyről nyert értesítések szerint teljesen alapítalanok az itt ke-ringó ama hírek, melyek szerint Charleroi-ban ujabb zavargások törték ki. A június 13-ikára tervezett mun-kás-tüntetés eltiltása ügyében a munkások számos tiltakozó gyűlést szerveztek. Elövigrá-zott szempontjából a kormány több ezred ka-tonaságot rendelt Charleroi-ba és környékére.

A bajor király lemondása. A „Münchenener Allgemeine Zeitung“ ama naponként ujabb és ujabb felmerülő hatást vadászó közöleményekre utal, melyek a királyi kabinetpénztárra vonatkozó, a napisajtó bizonyos lapjaiban megjelentek és az amugy is eléggé súlyos helyzetet tapintatlanul és a hazafissággal meg nem egyeztethető módon még súlyosabbá teszik. Mindezekkel szemben és egyébként is a nevezett lap illetekesebb for-rásból fel lön hatalmazza annak kijelentésére, hogy egy bécsi lapnak azon mütcheni híre, hogy a Luitpold herezeg kormányosságát ille-ték terv május 25-ével a kivitelre megérett nek nyilatkozattól volna már ki, minden a-lapot nélkülöz.

TAVIRAT.

Csanády és Apponyi interpel-latióli.

Budapest, május 31. (Az »Aradi Közlöny« eredeti távirata.)
A képviselöház mai ülésében Csa-nády Sándor interpellált a Hentzi-szobor eltávolítása ügyében. Tiszta miniszterelnök válaszában utalt arra, mit egy hasonló interpellációra 1882-ben felelt, midön azt mondotta, hogy a Sz.-György-téren álló emlékt azt jelenti, miszerint öt mindkét részről estek el hősök, s ezért mindkét részöl évakodni kell attól, hogy a jó egyetértés meg-zavartassék.

Ezután Apponyi Albert gróf interpellált az irányban, hogy mit szán-dékozik tenni a kormány a hadsereg császári és királyi jellegének államjogi megóvása tekintetében. Tiszta miniszterelnök azt felelte, hogy egyesek hibáit nem lehet az egész had-seregnek bünyü felróni, söt inkább védeni kell az intézményt mind-azok ellenében, kik azt idegennek mondják és ellenében gyűlölséget szit-tanak.

A képviselőház a válaszokat tudó-másul vette.

NAPTÁR.

Junius 1. Kedd. Róm. kath. Gratiana. — Prot Nikodem. — Görög-orosz (május 20.) Tallalé. — Nap kel 4 ó. 7 p., nyug. 7 ó. 49 p.

Junius 3. Az Arad városi tisztviselők jötekony-czéli népnünnepe nyugdíj-alapja javára.

HIREK.

Arad és Vidéke.

— Tabajdi Károly főispán Karáusé-besről ma reggel érkezik haza.
— A honvéd gyalog földandárok ujon-naszentestett öszállitása és elhelyezése szerint a 8-ik földandár, Lugos törzsállomás-helyllyel áll: a 10-osi 18-ik, a csákovári 15-ik, az aradi 11, és az orsovai 86-ik zászló-aljakkól.

— A tisztviselők táncvígalmán a lady patronesse tisztét Tabajdi Károlyné ur-hölgy volt szives elvállalni. Tegnap délelött a rendező-bizottságból egy küldöttsgöl alakult, mely Institoris Kálmán vezetésé alatt tisztelt ö méltóságánál s felkérte a lady patronesse tisztének elvállására. Ö méltósága a kérelemnek készséggel tett eleget s meg-igérte, hogy a mulatságon megjelenik.

— Egy ifju öngyilkossága címü. hétfői lapunkban közölt hírnök vonatkozólag most még a következőket jelentették: A szerenc-sétlen véget ért Fischer Miklós csak nem rég küldötte meg szüleitnek vizsgálja eredmé-nyéről szóló bizonyítványát. A szülök ömöre azonban nem tarthatott sokáig. A szerencsét-len ifju temetése ma megy végbe Hódmező-Vásárhelyen, hova édes anyja is elutazott. A tragédia másik áldozata — mint halljuk — még szintén egészen gyermek. Nincs több 14—15 évesnél. A gyermekek közötti vonza-lomról a szülöknek is tudomása volt, ameny-lyben az ifju otthon idözése alatt is folyto-nos levelezésben állott a leánykával.

— Báli Mezőhegyesen. A vörös-kereszt-egylet battonyai fiókjának választmánya — mint lapunknak írják. — szombaton, május 29-én Mezőhegyesen az új vendéglóban tar-totta táncvígalmát, melyen a vidék urí kö-zönsége szép számban volt képviselve. A mulatságnak általában előkelő színezete volt. A fiatalaság, mely csapongó kedvvel mulatott, le-kötelezve érezheti magát azon szeretetreméltó urhölgyek irányában kik a jötekonyi célért buzgólkodva, alkalmat nyújtottak, hogy egy kellemes éjt mulasson keresztül a fiatalaság. A rendkülvü sokat buzgólkodó nők, különösen Purgly Lajosné, és Vertán Eténé fáradósákból babériját a báli anyagi eredményében nyertek meg, mert a jövedelem jóval fölülha-ladja a 400 forintot. Ez összeget szépen gyar-apította az ügyesen öszállitott tombola. A mulatságon Csabáról a Puresi zenekara játszott. A jelen volt hölgyek névsora a következő: Balta Irma, Baros Boriska, Blaskovich Ödöné, gróf Breda Viotorné, Burát Erzi és Ilona, Csida Leontin, özv. Dorka Istvánné, Dorka Anna, Green Alajosné, Green Julán, özv. Hász Antalné, Hász Sarolta és Hermin, Hervay Kálmánné, Hervay Marianna és Vilma, Kaddebó Kálmánné, Korossnyé, Korossy Zsófi és Juliska, Kövér Malvin, Kövér Annuska, Krausz ezredorvosné, Jakabffy Zoltánné, Lö-rincz Andrásné, ifj. Nagel Vilmosné, Nagel Erzi és Mariska, Nikk Edéné, Purgly Jár-nesné, Purgly Lajosné, Purgly Janka, Sár-mezey Antalné, Sármezey Manoné, Sármezey Jolán és Agnes, Simay Edéné, Török Im-réné, Török Izabella, Ulrich Elza, Vertán Eténé, Vertán Csabáné, Vertán Viola és Vi-diecky Katica.

— Kánikula májushban. A pár nap óta beállott rendkülvü hőség tegnap már csak-nem a kiállhatatlanságig fokozódott. A lég már a reggeli órákban oly forró volt, hogy mindenkit csak arról lehetett hallani panas-zkodni, hogy mily kiállhatatlan meleg van. A hőmérő méré délután 5 óra tájban is 26 Rea-mur fokot mutatott, árnayek helyen. A gazla-körökből is hallottuk már panaszt, hogy ha pár napig kessik az eső, minden növényzet kiestl.

— Tombola. A tisztviselői nyugdíjalap javára június 3-ikán rendezendő népnünep alkalmára a következő tombolatárgyak kül-deték be ujalog: Száby Natália, urnötöl gyöngyházdobok, 1 virágtartó, 1 óralánc, 1 majolika tentatórtó; Schmidt Bélától 1 szor-bor; Bauer Györgytöl 1 gyertyatartó; Farkas Bélától 1 doboz levelepapír, 1 pénzszekrény; Winkler Karolin k. a.-töl 1 legyezö, 1 kis himzett táská, 1 tolltartó; Grünwald Margit k. a.-töl 2 virágtartó; Grünwald Vilma k. a.-töl 2 virágtartó; Bimsgerm Margit k. a.-töl 1 kis baba; Klein Magdolna k. a.-töl 1 pohár; Pollák Margit k. a.-töl egy gyász, 1 melltó; Nyáry és Bukovetz uraktól 3 doboz csekorka, 1 iverg anisette, 1 ivergformenta, 1 iverg megvessze; Révész Berta urhölgytöl 1 festött, 1 doboz levelepapír, 3 ivergágyárka, 1 gombostű-párna, 1 varrókészlet, 1 gyufatartó, Marész Gyula urtól 1 aranyozott virággösör, 1 tolltartó, 1 jegyzökönyv, 1 ön fejt-fest, 1 dohánytárcza, 1 pipa, 1 óralánc, 1 köpkeret; Herri Anna és Heinrich Ilka ur-nötöl 1 nevjegytartó, 1 keztúrtató, 1 toll-tisztító, 1 szivar, hamu- és gyufatartó; Rein-hardt Adolfn urötöl 1 diszphör, 1 asztal-kerendő és gyűró, 1 hamutartó; Szecsey Pé-terne urötöl 2 lámpatálca, 1 órapárna, 1 íbrk, képek; Haag Mariska k. a.-töl 1 virá-gtartó, 1 pohár; Probst Vilmosné urötöl 2 virágtartó, 1 gyufa- és hamutartó, 1 gyü-mölcstartó; Somogyiné urötöl és Flóra ur-hölgytöl 1 legyezö, 1 levelelhezék, 1 kis diszphör, 1 hamutartó, 1 tolltöröl; Kövér Mártha urhölgytöl, 4 drb. ivergágyár, 1 fog-piszkáló tartó, 1 keftartó, 1 asztaldisz, 1 kép; Hoffbauer Olga urötöl 1 asztaldisz, 1 gyufatartó, 1 nyakeskör; Vass Mátvásné urötöl, 1 pénzszekény, 1 szivarszípka, 1 hamutartó; Szoboda Ilona urhölgytöl 2 virágtartó, 1 tentatortó, 1 hamutartó; Cseh Katalin urötöl 1 pár kalauz-, 1 pár mé-hezes és 4 pár ön keztúy; Mihály Gizik kisasszonytöl 3 drb. bonboniere; Kö-vér Gyula k. a.-töl 2 darab, egy Nagy Ilonka k. a.-töl 2 darab, egy Bobecky Rotter Gizella urötöl 2 pohár; asztalkendö-gyűró, 1 tentatortó, 1 diszphör, 2 Simay Bélától 1 báb; özv. Steintzer Pálné urötöl 2 virágtartó, 1 doboz, szobaírtástól, 1 gyufatartó, 1 kis kosárk; a; Ajtay Erzsike k. a.-töl 1 pénzszekény; Májay Mátvásné urötöl 1 könyv (franzözber); Simay Margi

k. a-tól I dohoz gyermekjáték. I pályás
bab: Zóhel Aranka k. a-tól I levélhe-
zők; Miksits Teréz k. a-tól I tentatartó.
I névjegyartó, I ékszerartó.

— **Esküvő.** Halma y Andor tehetősé-
ges fiatal építész, a társaság egyik köz-
kedvességű alakja, ma vezeti oratórium Szé-
e a n s z k y Helen kisasszonyt.

— **Zsivoinov Józsa, a leányrabló.** Mark
Marinza szép szemei sok gúji legény szí-
vében gyújtottak oltáratlan tüzet. A sok közül
azonban Zsivoinov Józsa volt az, aki leg-
jobban lángolt, s akit a leány legkevésbé lát-
zott észrevenni. Józsa egyidejűleg csak ostro-
molta a leányt szóval, mikor azután ez
nem használta, erőt vett rajta a fájdalom.
Egyszerűdtől, büszkét ídél, végre belátván,
hogy Marinzaja nélkül mitsem ér az élet,
nagy elhatározás eléledött meg lelkében. Fel-
tette magában, hogy elrabolja a leányt s
kényszerítvi fogja, hogy esküdjék meg vele.
Az elhatározást tető követte. Kétféle, mikor
a szép Marinza kis öccsével kiment a kukorica-
földekre. Felfogadta P a u k o t á n Paszkó
koesáját, s tiz forintot ígért neki, ha szerelő-
ját, akivel, mint mondtá, már megegyeztek,
elviszi vele esketőre; P a u k o t á n Paszkó fele-
solt s ők megindultak. Az országuton nem-
sokára találkoztak Marinzával, ki éppen
szembelött öccsével egy 8—10 éves fiúcská-
val. Az alkalom kedvező volt, Józsa leugrott
a kocsirol, öibe kapta a leányt, s minden
ellenkezése daczára feltette a kocsiira. Paszkó
uram közzé vágott a lovakkal, s viték a
leányt esketőre. A kis fiú azonban, ki az uton
maradt, rohant haza s otthon elbeszélte, hogy
Marincazt elrabolták. Ezeknek se kellett egyéb-
lora kapnak s utána a leányrablónak. Szeren-
sesen elbe is vágat a megállították a kocsiat.
Zsivoinov Józsnak ekkor azonban már hült
helye volt, mert jöveve megérezvén a veszé-
delmet, leugrott a kocsirol s eltűnt a kukorica
közé. P a u k o t á n Paszkó azonban, büntetlensége
érzetében, bevérta a megöszült szabadidőket,
kik azután tisztességesen helyben is hagyják.
Zsivoinovost pedig a törvényszék elé idéz-
ték, hogy P a u k o t á n Paszkó is mint bünté-
d kért, s azelőbbi, személyes szabadság meg-
sértése miatt, tekintve fiatalságát s büntelen
előéletét, 1 évi börtönre, P a u k o t á n Paszkót,
mint bünté-
d, 6 havi börtönre ítéltetett.

— **Orbánca a sertesék között.** A z
első aradi gyártelep-rész-
vénnyársaság hízlalójában a sertesék
között járványos lépett fel az orbánca.
Hat sertes elhullott s elégettetett. 29 beteg
állat gyógykezelték alatt áll.

— **Köszönetsnyilvánítás.** A vörös-ke-
reszt-egylet bajtonyvi fiókjának
választmányja által május 29-én Mo-
dahelyesen rendezett tanevizgalom tén-
beljéhez a most nyugotított adományon
kívül még a következő értékes szép tárgyak
érkeztek: F h e n b e r g ezredesné ö méltó-
ságotól 1 majolika-findsa, 1 majolika
ezekortartó; B u c h v a l d József urnótól
2 virágcserep, 1 gyufatartó, 1 gombostűtároló
1 kis tég; S i m a y Kdné urnótól 2 virág-
cserep, egy pálinkás üveg 6 pohárkával, 1
illatszertartó, 1 gyufatartó; M a r e s c h Gyula
kereskedőtől 1 aranyozott disznó-kocsi-
sinom virággal, 1 takték szivarszópipa, 1 ma-
gyar pipa szaral, 1 tolltartó, 1 óraláncz, 1
dohánytárcza, 1 fekete fényképeret, 1 pénz-
tárcza, egy nő hajfésű, 1 jegyzőkönyv. A
választmány halás köszönőtet fejezi ki a ne-
meslekkü adakozóknak, kik a tombolat a be-
küldött tárgyakkal gazdagítani sziveskedtek
s ez által előmozdították azt, hogy a jótékony-
célra ezen az uton is jelentékeny összeg
gyűlt be. — Köszönőtet fejezi ki továbbá a
mezőgazdasági uradalom s katonai parancsnok-
ság tekintetes vezetőiségnek azon sziveségért,
hogy a bál terem átengedésevel, a fogatok
és szolgálat kirendelésevel a választmány jö-
tékonycélú működésében elősegítették. Vegül
köszönőtet mond az igen tisztelt rendező urak
a tanevizgalom sikere érdekében tett fár-
adozásukért. A bál alkalmából történt fe-
lű l i z e t e s e k e t nyilvánosan számadásban
fogja nyugtatni a választmány; addig is
azonban az emberbaráti célra felajánlott szí-
ves adományokért ez uton is kifejezi halás
köszönőtet.

— **Az Arad városi tisztai nyugdíjalap**
javára f. évi június 8-án rendezendő sá-
hangversenyen a 45-ik es. kir. seregrendze-
kara által előadandó zenedarabok mőra a
következők: 1. Induló. 2. Nyitány „Rienzi”
operából, Wagner Richardtól. 3. M a c-
b e t h opera fináleja, Verdi től. 4. Maritana
keringő „Don Caes ar”-ból, Dellinger-
től. 5. Dentins Panorama dolposni, P o-
s p i s c h i l l től. 6. „Isten oltalmazson” dal,
Kaiser től. 7. Serenade Poeca française,
P o s p i s c h i l l től. 8. Nyitány, a „Zigány
báró” operetből, S t r a u s s tól. 9. Ábránd
a „Afrikai nő” operából, Mayer beer-
től. 10. Aranyos ifjúság” keringő, G e n e-
től. 11. Magyar induló.

— **Mire visz a részesség.** Dobay Mi-
hály bankut-zimándi lakos, egy alkalommal
nem járván Aradon, csapott egy kis görbe
napot, amőlt aztán jó mámorosan érkezett
haza Bánkura. Otthon aztán, hogy magát ki-
aludja, lefeküdt egy fa árnyékába. Egy paj-
kos leány S z a b ó Vera azonban, mikor már
javában aludt, felzavarta. Erre Mihály uram
dühbe jővén, kapott egy piszkafát, s azzal
kezdte a leányt üldözni, az azonban gyorsabb
lábú lévén, ellített Mihály bícsi elől. A leány
anyja, S z a b ó Albertné, szerencsétlenségére
éppen szembe találkozott az eredménytelen
üldözéssel visszatért Dobay Mihályval, ki
meghívta: az asszonyt, szó nélkül neki-
ment, s a pálla lévő piszkafával olyan ütött
az asszony karjára, hogy az törött karral ru-
gyott a földre, s több hónapig nyomta az
egyzt. Mihály urant ezért a törvényszék elé
hozták, mely ez egyben tegnap tartott vég-
bíráskást, s az atyát, tekintettel büntelen
előéletére, s részeg állapotára, súlyos testi
sértés miatt, egy évi börtönre s öten forint
kártérítésre ítélté.

— **Feladatok.** A tisztviselő nyugdíj-
alapja javára rendezendő tanevizgalom alkal-
mából újabbán felülírték: V a r j a s s y La-
jos 3 frt, J i r o s e k Lajos 8 frt, N y i s z-
t o r József 5 frt, V a r j a s s y József 2 frt,
J a n o s s y Dömjen, fogyasztási adó-bérlet
5 frttal, összesen 25 frt.

— **Értesítés.** Az aradi ipartestület elő-
járóságának június 2-án fél óra szőrdán, folyó
hó 2-ikán délután 5 órakor fog megtartani,
mőrl az érdeklődők és érdekeltek azzal érte-
sítetnek, hogy a bejelentett tanulók felszaba-
dítási ügyei ez ülésen fognak tárgyalatni. Az
elnökség.

— **Betöréses lopás.** D. G. helybeli la-
kos lakásába vasárnap délután, midőn a ház-
iak mindnyájan távol voltak, ismeretlen tettes
betört. A szobákban azonban pénzhoz nem
tudott hozzáérni s csak az evőszékényben
talált ő ezüst kávékanalat, ezeken kívül egy
más fiókban talált 2 arany inggombot s egy
tűzőtő érmét vitt el. A tettest a rendőrség
nyomozza.

— **Visszaeső bűnös.** Lopás büntetével
váltolva állott tegnap Dezső József a hely-
beli törvényszék előtt, ki már 3 ízben volt
elítélve. Legújában Rajku Sebő takaré-
pénztári hivatalnok szobáiba lopódzott be s
ott zsebre vágott egyet-mást, ami keze ügyébe
akadt. A házigazda azonban a szomszéd szobá-
ból meghallván a neszt, elősietett s kérdőre
vonta Dezső urat, miután pedig kiderült,
hogy lopott, átszolgáltatta a rendőrségnek.
Dezső a törvényszék előtt azzal védekezett,
hogy a nyomorúság vitte a bűnbe, lopott,
hogy kenyeret vehessen. Szándéka azonban,
mikor a házba ment, a kéregetés volt. A tör-
vényszék azonban, miután már háromszor volt
büntetve, tettől súlyosabb beszámítás alá vette
s öt négy évi fegyházra ítélté.

— **Hibaigazítások.** A Lapunk tegnapi,
hétfői számában „Pártjunalis” czime alatt
megjelent közleményben a következő sajtó-
hibákat kérjük kijavítani: 20-dik sorban
„együttlet” h. „együttlet”; 30-dik sorban
„időben” h. „időben”; 31-dik sorban „politi-
ka mozzanat inakok” olv. „politika mozza-
nat inakok”; utolsó sorban „köive” hely. olv.
„köve”.

— **Az aradi lövészegylet által az**
1886. május 30-án megtartott lövészét ered-
ménye:

Szeg	4	3	2	1	
Klein Ignác	—	2	4	19	17
Müller Gyula	—	2	10	12	15
Kövér Gábor	—	—	6	13	16
Dobiaschi J.	—	—	5	11	10
Helutz Gábor	—	—	3	2	7
Müller Gyula	—	—	2	8	12
Regényi Kálmán	—	—	1	5	4
Összesen	—	4	31	70	18

Felhívás.

Buttyin és vidékének lelkes közönségéhez!
Testvéri bizalommal és hazafii tisztelet-
tel fordulok hozzátok édes szülőföldem lelkes
ifjai és leányai! Gyermekkorunk elenyészhe-
tetlen emlékei, gyermeki szívünk kristálytiszta
szeretete fűződik azon ös férfiúhoz. D e u t s c h
Lázar urhoz, ki iránt oly meghatározó, oly
ékes szavakkal fejezte ki Aradmegye tanító-
testülete elismerését! Negyven évi fár-
adhatatlan és lelkesítő munka s nevelés,
a tanítás régös pályáján, hazafii és
édesem tett! Nemzedékek szellemi és erköl-
csi nevelése, ha a hazának üdvét és nagysá-
gát előmozdítja, egy bennünket, egykori tanítvá-
nyait közvetlenül érdekel, mert a férfuban,
ki sohasem csendeskedő lélekkel tört azon nagy
és magasatos czél felé, melyet szent missziója
tett életfeladatává, szívünknek első apóloját,
lelki életünk első gondozóját tisztelhetjük!

Szólok hozzátok hazafii tiszteletem egész
ösztettségével!
Elérkezett a visszafizetés, a hála pillá-
nata! Szőnléteink öltözköböl egy rövidke pil-
lanatot a közösen szeretett férfiú érdemei-
nek megünneplésére. Gyülekezzenek
Deutsch Lázár ur köré mindnyá-
jan, kik tanítványai voltak un k.
Valljuk meg neki szemtel szembe azt, amit
évek óta szívünkben éreztünk! Nyújtunk a
megöszült tanítónak azt, mi legnagyobb er-
kölcsei elégtétel számára, a tiszteletnek, a sze-
retetnek igaz szívbel fakadó ösztent szavát!
Legyen ünneptünk a szív ünnepe! Mőltó
hozzánk és az ősz tanító érdemeihez!
Legyetek minél tömegesebben szemtanúi!
Jelentsétek minél számosabbán ebbeli
szándékotokat nálam!

Hazafii üdvözléssel
B u t t y i n, 1886. május 31.
Grünfeld Armin.

Hazánk és a főváros.

— **Görgy Hentzről.** Mióta az emléke-
tes katonai tisztelet újra felszínre hozta Hentzi
tábornok nevét, általános vita tárgyvá lett a
sajtóban is az a kérdés, vajton Hentzi tábornok
eleste egy hőnek vagy gyáva menekülőnek ha-
lála volt-e. A vitának kőkövül egyik érde-
kes pontja az a nyilatkozat, melyet ez ügyben
Görgy tábornok tett egy francia lap budapesti
tudósítója előtt, ki éppen az ezen ügyben ny-
erendő felvilágosítás végett a tábornokot viseg-
radi magányában meglátogatta. A tábornok minde-
nekelőtt kijelenté, hogy bár Hentzi haláláról,
mint szőmtanu nem nyilatkozhatik, mert az
egész idő alatt a főhadiszálláson tartózkodott,
mindazonáltal mint fővezér minden mozzanatrol
a logauthenticusabb forrásból értesült. A tábor-
nok ezután részletesen elbeszélte Budavár ostro-
mánának részleteit, majd változta Aulich
né Hentzi haláláról tett személyes jelenlé-
sét, mint a melyből apodictice megállapíthatók
ama körülmények, a melyek közt Hentzi halála
bekövetkezett. „A városi fővártája a tábornok
kapu közelében volt; a fővártá mellett állott a
nehány sor osztrák gyalogos is, kik előtt néhány
lépésnyire, a csapat középvél szemben Hentzi
tábornok állott, campagne egyenruhában, fején
lobogó tollas esakóval, rojtos derékövvel. Igza-
tottan gesticulált és beszélt valamit katonái-
hoz, de hogy mit, azt Aulich nem hallhatta. Vél-
ve szemközti és baloldalt Aulich egy csoportba
gyűjtő hönvédet, a kikhez ekkor már Leining-
gen emberei is csatlakoztak, a csapat egyre
szaporodott. Ekkor Aulich sortozott és szőruony-
rohamot is vezényelt, s így őt katonáinak élön
rogyott össze Hentzi, a sortól által találva.
Hogy melyik hönvédnek gölyója küldte a más-
váltára, azt természetesen ily körülmények közt
megállapítani nem lehet. A mi Hentzi katonái
illeti, ezek nem igen lelkesültek szavain és nem

is látték, de Hentzi mint két-összegtűndő katona
halt meg. Ennyi Aulich jelentése. Az egész
ostrom ideje alatt Hentzi napjában kétszer
végig ment a váralkotán s nyugotán vizsgálgatta
az iteket egy é falon támadt részeket. Egy-
ikkal látvettem réá, a táborban minden ember
kibehette Hentzi alakját, a kísérő tiszték közül,
de ez a veszély egy cseppet sem késletette
mindennapi körűtjában. Teljes szabadságot
ígértém neki és a helyőrségnek, ha földja a
várat és becsületszavamat adtam, hogy fölaksza-
totam őt és lekaszábotlam a városreget, ha
tovább bombáztatja Pestet. És Hentzi tovább
bombáztatta Pestet. Ami azt a titokzatot ala-
gatót illeti, a melyen át Hentzi a Dunaparra
akart szökni, az pusztá meszbeszéd. A mi egy
volt hönvéd abbeli állítását illeti, hogy én dél-
előtt 10—11 óra felé meglátogattam a halála
sebesit Hentzi, az minden alapot nélkülöz.
Lehetetlenség, hogy én olyan embert meglátó-
gassak, akiről tudom, hogy ha felhába, kény-
telen leszek őt adott szavam értelmében fe-
kasztatni. Magától értetődik, hogy nagy fe-
szántsággal vártam az állapotában történendő
változásokat. — Többször elküldtem hozzá
Bayer József hadsegédemet és nagyon megőrül-
tem, midőn ez Hentzi halálának hírelét ért
vissza. A tábornok végre behatóbban kérdőz-
ködött, a lefolyt Janszki-fele tūntetés mozzana-
tiról. Baccalarge őrnagy kezdeményezését a-
nál kevésbé érti, mert véletlenül nagyon jó
ismeri az őrnagy magyar-barát szellemét. Bac-
calarge igen gyakran látogatja meg visegrádi
magányában.

— **A Fáy őrnagy.** Kolónyon vasárnap
a magyar irodalom és köztel jelenésnek emlé-
kéhez méltóan folyt le Szombaton gyüleke-
sát a vendégek a közeli Gálszécsen s onnan
tegnap zenezővel, lobogókkal, lelkes hangu-
latban a leggyönyörűbb idő kedvezése mellett
vonultak Kolónyára. Együtt volt Zemlénnyegye
értelmiségének szőnejeja, Budapestől mint az
academia és Kisfaludi-Társaság küldöttei Zichy
Antal, Vaday Károly és dr. Heinrich Gusztáv;
több ezer főnyi közönség is sereglett össze
a hazafias emléktűnpre. Fáy András szű-
láza kastélyszőru ódon épület s itt Matolay
Etele, Zemlénnyegye érdemes alispánja, mon-
dott emelkedett szellemű beszédet, mely alatt
lehült a lepel a falba illesztett emléktábláról.
A közönség meglepetésre a szép beszédet, az
után a dalegylet karéneke következett, majd
Szinyey tartott még beszédet s Tóth Bertalan
szavalt alkalmi költeményt. Az ünnepejt disz-
lakoma követte, melyen sürűn érték egymást
a lelkes felköszöntések.

— **Beniczky Ferenc párbaja.** A lapok
megemlékelték arról, hogy a miniszterelnök
és Szapary pénzügyminiszter a hatvanas évek-
ben párbajokat viltak katonatisztekkel. De
nemcsak nekik volt ilyen affairs, a kormány
tagjai közzül. Beniczky Ferenc mostani al-
lambírták az ötvenes évek végén külföldi út-
jában egy magesztranz osztrák vadásztisztet
párbajban kersztülított, ki a magyar nemzet-
ről becsmérlőleg nyilatkozott.

— **A Dunába ölte magát.** A „Mátyás
király” nevű dunai gőzörő szombat este 9
órakor az Ó-Buda és Új-Pest közötti heg-
yemenben, egy utat a Dunába ugrott. A ka-
pitány rögtön megállíttatta a hajót, lebecsát-
tatta a csónakot és három embert küldött a
szerecséttelen megmentésére. A hajóval is a
habokkal küzdő egyen közelébe igyekezett
jutni, de minden mentési kísérlet meghiúsult.
Az ismeretlen a hullámok közt nyomtalansul
eltűnt.

— **Rövid hírek.** József főherce-
g Nyáry Adolf báró főudvarmestere kíséretében
szombaton este Lugosról a fővárosba érkezett és
innét Alcsuthon tartózkodó családjuhöz utazott.
— **Janszki utóda.** A 61-ik dandár pa-
rancsnokságát Janszkitól a 44-ik gyalogezred
ezredese, Weikard Frigyes vette át. — A
v é z h a r t a n y i r a b l ó g y l i k o s o k e g y i k e,
Plessinger Ernő, arra kérte vődjét, dr. Wein-
berger Jenőt, hogy eszközölje ki a perújítást,
mert ő árthatlan és újabb 6 tanuval igazolhatja
alibiét. Plessinger most azt mondja, hogy őt
valószínűleg egy Simkó István nevű egyénénel
véteztik össze, a ki igen hasonlít hozzá. —
Nagy tūla a Csepelszigeten. Nagy tū-
vésza pusztított a Csepelszigeten, Szentmárton
közésgében. Több mint 40 ház égett le főltig a
meléképítletekkel együtt. A nyomor és kőtsé-
ges bécs leirhatatlan, a csapás a lakosság legsze-
gényebb részét érte. — A k o l u m b á c s i
l e g y e k. Biharmegyéből Vaskóh vidékéről
írják, hogy az egész vidéket a legnagyobb
mértékben ellepték a kolumbácsi legyek.

A nagy világ.

— **Melancholicus császárné.** Sarolta csá-
száruőröl írják Brüsselből: A szerencsétlen
császárné néhány hónap óta mely melancho-
liába merült, annyira, hogy nem akart az
ágyból fölkelni, sem valami táplálékot elfo-
gadni. Az orvosok tehát kísérletet tettek,
hogy a beteget zene által vidítsák fel. Köz-
vetlenül ablakai elé oda állították egy katonai
zenekart s azzal csopa vig nőtát játszottak.
Ez az eszköz annyiban használt, annennyiben
a beteg szomorúságát végtelen elkeseredés
váltotta fel. A szegény fejedelemi asszony
egyre-másra írta a leveleket megholt atyjá-
hoz a volt belga királyhoz, hogy ime már
az ő tulajdon házában ünnepeket rendeznek
s kijelentette, hogy azt nem fogja tűrni s
ha nem szolgáltatnak neki igazságot, idegen
hatalmasságokat hív segítségül... Maup
a királyné már hajnal-hasadtakor kemegy a
szobából, odaál a rácsos-kapuzhoz, nehogy
— mint ő mondja — valami idegen a gye-
pet letörjön.

— **Rövid hírek.** Erzsébet király-
né ő felsége sajtóközleg írt meg élismerő levél
kíséretében nagy értékű kárpereczet küldött
báró Rodiczknának, a bécsi polgári leánynevelő-
intézet védnökének. — Fű z a t b e m e n t
m i l l i o k. A berlini Köttbuxer-dammion levő
nagy ipar-telepen t. hó 29-ikén est tíz óra táj-
ban nagy tűz támadt. Az est jelentő távirat
keltője két gyár teljesen leégett s más öt épület
és sok holdnyi falep áll lángokban. A kir-
több millióra ruz. — A z a e t a k i t ő r ő s
e egy Cataniai jelentés szerint gyöngűlöfél-
ben van.

Irodalom és művészet.

— **Nem illik.** „Utmatató a társadalmi
érítkezésben több-kevésbé elterjedt visszásá-
ságok, nyelvi hibák és egyéb butlóságok el-
kerülésére” czim alatt jelent meg Singer és
Wolfner kiadásában Porzó (dr. Agai Adolf)
szellemes bevezetésével egy műveces, mely
rövid velős mondatokban és egészen a hazai
viszonyokra alkalmazva sorolja fel a társa-
dalmi éritkezésben előforduló különböző vis-
zásságok egész tárházát és epoly tanulóság
mint érdekes, valamint részben humoros tar-
talmánál fogva kétségtelenül csakhamar a
társadalom minden rétegében elterjedt könyvvé
fog válni. Az eredeti angol kiadás csak né-
hány hónappal ezelőt jelent meg és már is
1/2 milliónál több az eladott példányok száma:
német nyelven pedig eddiglé is már három
különböző és egymással versenyző kiadás je-
lent meg és valamennyi legjobb keletnek örv-
vend. Ennek alapján mi is remélhetjük, hogy
ezen kedves és hasznos műveces, különösen
a mindkét nembeli fiatalság köreiből nem-
csak szívesen, de eredménnyel is fargarott
kezi-könyv leendő, miert is első sorban a szű-
lők és nevelők figyelmébe ajánljuk azt, mert
minden alkalommal megbízható utmutatóul
fog nekik szolgálni arra nézve, mi „nem il-
lik!” De nemcsak a fiatalság, hanem min-
denki, ki a társaságban mozog, igen hasznos
tanúságokat fog a különböző alkalmakkor (asz-
tálnál, társaságban, salonban, a beszédben
stb.) tanúsítandó magatartásra nézve ezen
könyvecskéből meríteni, miert is kívánjuk,
hogy az egy családban se hiányozzék, mi an-
nál inkább lehetséges, mert olcsó ára (50 kr)
mindenki számára egyaránt könnyen megsze-
rezhetővé teszi.

KÖZGAZDASÁG.

A vámháború és az erdélyi ipar.

— május 31.
A romániai vámháború következtében az
erdélyi ipar érdekében tegnap nagyszabású
mozgalom indult meg Kolozsvárt.
Haller Károly, a közművelődési egylet
alelnöke. B e n g e n i a kolozsvári iparoség-
let elnöke. B i n d e r erdélyirészi iparfelügyelő
és Sándor József a közművelődési egylet
titkára, tegnap délben értekezletre hívták
össze Kolozsvár szabó, szűrszabó és kalapos
iparosait, kik az egybehívók előterjesztésére
egyhangulag kimondták, hogy a székely,
szász és a hazai román testvé-
rök szövetségparát folklorják s terjesztik. El-
határozták, hogy felhívást intéznek hazánk
összes iparegyleteiből, kereskedelmi és ipar-
kamaráiból, megyei és városi törvényhatósá-
gaitól, továbbá külön az összes üzletember-
rekhöz, hogy foyasztókhöz, feltüntetvén, mily
gazdag len, gyapot, gyapjagyártás fekszik el-
rejtve hazánk szemei elől.

A Sándor József által szerkesztett szö-
veg egyhangulag elfogadatot és párto-
lás végett átíttetett a közművelődési egyesü-
lethez.
A felhívás kiemeli, hogy csak a brassói
iparkamara területén 400 bejegyzett posztó-
gyártó cég dolgozik a nép számára való posztó-
tót kezdve a legfinomabb kammgarnig. Ezek
most valamennyien piacz nélkül maradtak.
Székely bór, fa és szövetségiparunk szintén sokat
veszt.

Az értekezlet, mielőtt a proclamatiót köz-
zéténné, garantikáról gondoskodik a termelő
és elarusítók részéről a közönséggel szemben.
Ez okból kiküldte Binder Lajos és Sándor
Józsefet, hogy bejárva a termelőket, jelöl-
jék ki hazánk nagyobb városában bizomá-
nyosokat, kiknél elegendő és eredeti árut ta-
lálhasson a vevő. A nevezettek azonnal Szé-
benbe, Segesvárra és Brassóba indulnak.

A közművelődési egylet gyűlése június
12-én lesz, addig az előmküldöttek megláté-
sét, a bizományosok neveivel a felhívás a
hazai sajtóban akkor közé fog tetetni.

A közművelődési egyesületen áll most
megafaloni a nemzetiségi igazgatók azon rágal-
maik, hogy az egyesület egyebet akarva ha-
zafiságnál és testvérségénél.

Vegyes közlemények.

— **A m. kir. államvasutak** Sámszon, Pa-
lies és Dráva-Szarvas állomásain, melyeken
eddig csak gyorsárúk voltak fel- és leadhatók,
f. évi június 1-jétől kezdve élő állatok és
őrvik kivételével, melyek az üzletszabály-
zat és díjszabási határozmányok szerint csak
feltételeesen vehetők fel, mindenne m ű
k o e s i r a k o m á n y u á r k további intéz-
kedésig azon megszorítottal lesznek fel- és
leadhatók, hogy a k ű d e m é n y e k f e l-
e l e r a k á s a közvetlenül a fuvarszerek-
ről, vagy ezekre a kocsi rendelkezésre bocsá-
tásától számított 12 óra alatt — a teljesítme-
nyekért minden megterítésre való igény
kizárásával — a fél által eszközönlendő.
Ezen rakodási idő be nem tartása esetén az
általános díjszabásban (I. rész) megszabott
kocsibirásig szedetik be. A nevezett állomá-
sokon fel- és leadásra kerülő kűdemények
után, szállítási díj fejében a távolabb fekvő
szomszéd állomásra fennálló díjtételek alkalm-
maztatnak. Budapest, 1886. május 29. Az
igazgatóság.

— **Gács-magyarországi kőtelék-forga-
lom.** A „Vasúti és közlekedési közlőny” f. évi
május hó 15-iki 56. számában 459. lapon köz-
zétölt hirdetményben foglalt amaz intézkedés,
mely szerint az I., V., VI., XII. és XIII. sz.
kivételes díjszabások, valamint a hajlítót fából
készült butorokra fennálló kivételes díjszabás té-
tel az azon viszonylatokban, melyekben a cs. kir.
szász, osztrák államvasutak valamely vonala
részés (petroleumra nézve azonban az összes gács-
országi állomásokról), legkősebb 1886. évi ju-
lius 1-jétől hatályon kívül helyeztetnek,
ezen akkőt módosítatik, hogy a hatályon
kívül helyezés időpontja f. évi július hó 15-
évre elhalasztatik, mely napon azonban a felsorolt
kivételes díjszabások nem csupán a fentemlített
viszonylatokban, hanem a gács-magyarországi
kőtelék-díjszabás összes viszonylataiban (a pet-
roleum szállítmányokra vonatkozó VI. kivételes

díjszabás Budapestre és Kolónyára szóló díjté-
teleinek kivételével) hatályon kívül helyeztetnek.
Budapest, 1886. évi május 30-án. A Göbi rő-
szes vasutak nevében a m. kir. államvasutak
igazgatósága.

— **Úvegumok szállítási kedvezménye.**
Brassóba teljes kocsirakományokban rendelt
hobenokai úvegumok kűdemények továbbíta-
sára f. évi június hó 1-én visszavonásig, de leg-
kősebb f. évi végeig közvetlen díjtételek lépnek
hatályba, melyek az erfürti kir. vasutagazta-
ság Hohenbocka állomásától (Oberlausitzer Bahn-
hof) 3/2 és a berlini kir. vasut állomásáról
(Berlin-Görliitzer Bahnhof) 3/2 markát tesznek
ki 1/10 kilogrammonként. Budapest, 1886. má-
jushó 27-ikén. M. kir. államvasutak igazgató-
sága.

Szemészlet.

(B) Az úzlet szilárd. Keszárú nagyban
25.50. kicsinyben 26. hordó nélkül per 100
liter %.

Budapesti gabnatőzse.

(Május 31.)
Az arak magasabbak. Őszi buza 7.78—80.
tengeri júniusra 5.42—43, tengeri júliusra
5.56—5.57 Őszi zab 6.14—6.15, repce 10.25.

Budapest, május 31. (Az „Aradi
Közlöny” eredeti távirata.) Az esti
tőzse zárlati árfolyamai: Magyar aranyjárdék
105.40; magyar papírjárdék 95.—; ma-
gyar hitelbank 289.—, osztrák hitelbank
282.50. London 126.75, Páris 150.15.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1886. évi
májushó 31-én.
Magyar aranyjárdék 6 sz. — 105.40
Magyar aranyjárdék 4 sz. — 105.40
Magyar papírjárdék 5 sz. — 95.—
Magyar vasuti kőseles — 153.25
Magyar keleti vasuti államkőtvény I. kib. — 100.50
Magyar keleti vasuti államkőtvény II. kib. — 128.75
Magyar keleti vasuti államkőtvény III. kib. — 118.—
Magyar földterhermentesítési kötvény — 105.—
Magyar földterhermentesítési kötv. záradék —

Arverési hirdetményi kivonat.

Az aradi kir. tvszék, mint tkkvi hatóság közhírré teszi, hogy Izsó István végrehajtónak Nedelko Nika végrehajtást szenvedő elleni 130 frt tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében az aradi kir. tvszék területén lévő, Ó-Bodrog községben fekvő, az Ó-bodrog, illetőleg Ó-pécskai 1369. sz. tjkvben A+2-4 és 6. alatt felvett kertek, szántóföldek 446 frtra megbecsülve, A+1 alatti beltelek 22 frtra megbecsülve és 3. sz. lakház 160 frtra megbecsülve, az összes ingatlanokra az árverést 628 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1886. június 5-ik napján, d. e. 10 órakor Ó-Bodrog községében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladtni fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsírának 10 százalékát készpénzben, vagy az 1881. LX. törvénycikk 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. november 1-én 3333. sz. a kelt ig. ügy min. rendelet 8. §-ban kijelölt óvadékképes értékpapírral a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezeséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Aradon, a kir. tkkvi tvszéknek 1886. évi február hó 13-án tartott üléséből.

Az aradi kir. tvszék, mint tkkvi hatóság.

378—1

Pályázati hirdetmény.

Az aradvárosi kereskedelmi középiskolánál egyfelől a német és francia nyelv, másfelől az aruisme, vegyi és mechanikai, technologia tanszékére pályázat hirdetik. Az első tanszéknek kívánatik a német és francia nyelvből középiskolákra szóló képesítés és a német nyelvnek teljes birtoklása.

A második tanszéknek kívánatik a vegyten és természetrajzból középiskolákra szóló képesség s jártasság a vegyi és mechanikai iparműtanban, aruismében és vámkézelésben.

A megválasztandó tanárok tartoznak egy évi próba-időt szolgalmi évi 1200 frt fizetés mellett, a próbaév sikeres betöltése után rendes tanárokká erősíttetnek meg, évi 1400 frt fizetéssel s nyugdíj tekintetében fölvetetnek a városi tisztviselők kötelekébe.

Pályázni kívánók keilőn felszerelt folyamodványokat f. e. július hó 10-ig az intézet igazgatójánál nyújthatják be.

Ki nem elégtő pályázat esetén a tanszékek nem töltetnek be.

Arad, 1886. június 1.

Salacz Gyula, polgármester, s felügyelő bizottsági elnök.

8293—1886.

Aradmegye alispánjától.

Árlejtési hirdetmény.

Az arad-zámi törvényhatósági út csicsérpaulisi szakaszán 7 drb. hidnak helyreállítása közmunka és közl. kedési miniszter ur ó nagyméltóságának e hó 20-án kelt 13660. sz. kegyes intézménye alapján 1735 frt 80 kr költségvetés mellett engedélyeztetvén, ezen műtárgyak helyreállításának biztosítása iránt 1886. évi június 16-án, d. e. 9 órakor Aradmegye alispáni irodájában nyilvános árlejtési tárgyalás fog tartatni.

Mely ekkénti versenytárgyalásra vállalkozni szándékozik 10 százalék bánatpénzzel ellátva azzal hivatnak meg, hogy az árlejt si feltételek, terv és költségvetés addig is a helybeli m. kir. államépítészeti hivatalnál tekintethetők meg.

Arad, 1886. május 28.

Ormos, alispán.

79—1,2

Új szerkezeti szoda-gépek

jutanyos áron kaphatók üzletben, melyek nagy előnyvel bírnak a — régibb gépek felett, a mennyiben a szénsav áhrlól nyomol a vizen keresztül és azzal jobban egyesül, s az által a szikviz sokkal erősebb, gyorsabban készül és kevesebb időt igényel és a gépek kezelése egyszerű, kevésbé vannak kitéve, költséges javítások nem fordulnak elő.

Az oly tiszta borkó és szoda bicarbonából készült szikviz ugy betegeseknek nagyon ajánlható, különösen meleg idősokban és a hol az ivóvíz nem tökéletesen egyszésges.

Tisztelettel:

Ernyei Gyula
a „zöld papagály”-hoz.

5381—1886.

Hirdetmény.

Fürdő idény bekövetkezvén, a városi hatóság által előbbi évekhöz képest a Marosban fürdő közönség használatára a felső marosparton, Zsigmondházra előtt, és az alsó Marosparton megfelelő számú és nagyságu fürdőhelyek korlátoltattak körül.

A lakosság figyelemztetik, hogy fürdés közben fürdőöltözetet használjon, és csak a bekerített helyeken fürdjék, mert a szemérmert sértő módon, öltözet nélkül, vagy a korlátokon kívül a szabad Marosba fürdők az 1879. évi LX. t. cz. 83. §. alapján 8 napi elzárással fognak büntettni.

Szabad Marosbani fürdésre a Marosnak nemcsak a város felőli, hanem a vár felőli részére is kiterjesztetik.

Arad, 1886. május hó 29-én.

Urbányi, főkapitány.

2931—1886. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Az aradi m. kir. államjóságigazgatóság részéről ezennel közhírré tétetik, hogy az alábbi megnevezett kincst. épületek helyreállításának vállalat utjáni biztosítása czéljából az alábbi megnevezett helyeken és időben nyilvános árlejtés fog tartatni és pedig:

I. Pécskai m. kir. kincst. ispánságirodájában

1886. évi június 25-én, délelőtti 10 órakor. Kikiáltási ár

1. M.-csanádi maros vámbház helyreállítása 201 frt 26 kr.
2. M.-csanádi kincst. korcsma 159 frt 82 kr.
3. Battonyai „Fehér ló” korcsma 381 frt 15 kr.
4. Apátfalvai k. korcsma 393 frt 75 kr.
5. Nagylaki külső korcsma 170 frt 53 kr.
6. Cs.-palotai k. korcsma 288 frt 37 kr.
7. Kisiratosi „Galamb” korcsma 173 frt 45 kr.
8. Kisiratosi regale bérlői lak 128 frt 87 kr.
9. Kisiratosi „Trucz” korcsma 152 frt 23 kr.
10. Pécskai k. k. ispánlak 171 frt 75 kr.

II. Megyesi m. kir. kincst. urad. ispánság irodájában

1886. évi június 26-án, délelőtti 10 órakor.

1. Apáczai k. korcsma helyreállítása 137 frt 33 kr.
2. Bodzásai k. korcsma 131 frt 93 kr.
3. Megyesi k. korcsma 51 frt 33 kr.
4. Megyesi k. urad. ispánlak 238 frt 87 kr.
5. Megyesi rom kath. kápolna 288 frt 32 kr.

III. M.-kovácsi m. kir. kincst. ispánság irodájában

1886. évi június hó 28-án, délelőtti 10 órakor.

1. Pitvarosi k. korcsma helyreállítása 43 frt 54 kr.
2. Albertii k. korcsma 17 frt 57 kr.

A részletes árlejtési feltételek azon helyen, hol az árlejtés megtartatni fog, a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Aradon, 1886. évi május hó 22-én.

M. kir. államjóságigazgatóság.

Spitzer Jakab és Fia

posztó-, gyapjuszövet-, vászon- és szőnyeg-kereskedése Aradon.

ajánlja a tavaszi évadra

ujjonnan és dusan felszerelt raktárát,

legjobb minőségű és legdivatosabb

brünni, angol és francia férfi-ruha szövetek,

gráci Cheviot és Stajer

nyári lodennokban,

továbbá mindennemű peruvienne, dosking, posztó és tüffelekben, a legolcsóbb árak számítása mellett.

Öltönyök elkészítése, kívánatra a legjobb munkások által és minden ár mellett elvállaltatnak.

Nagy raktár futó- és egyéb szőnyegekben.

IV. Glogováci m. kir. kincst. ispánság irodájában

1886. évi június hó 30-án, délelőtti 10 órakor.

1. Mikalakai korcsma helyreállítása 29 frt 26 kr.
2. Mondorlakai 51 frt 16 kr.
3. Szabadhelyi 153 frt 91 kr.
4. Pauliai 98 frt 78 kr.
5. Glogováci ispánlak 46 frt 69 kr.
6. Glogováci r. kath. papilak 69 frt 78 kr.

V. Lippai m. kir. kincst. ispánság irodájában

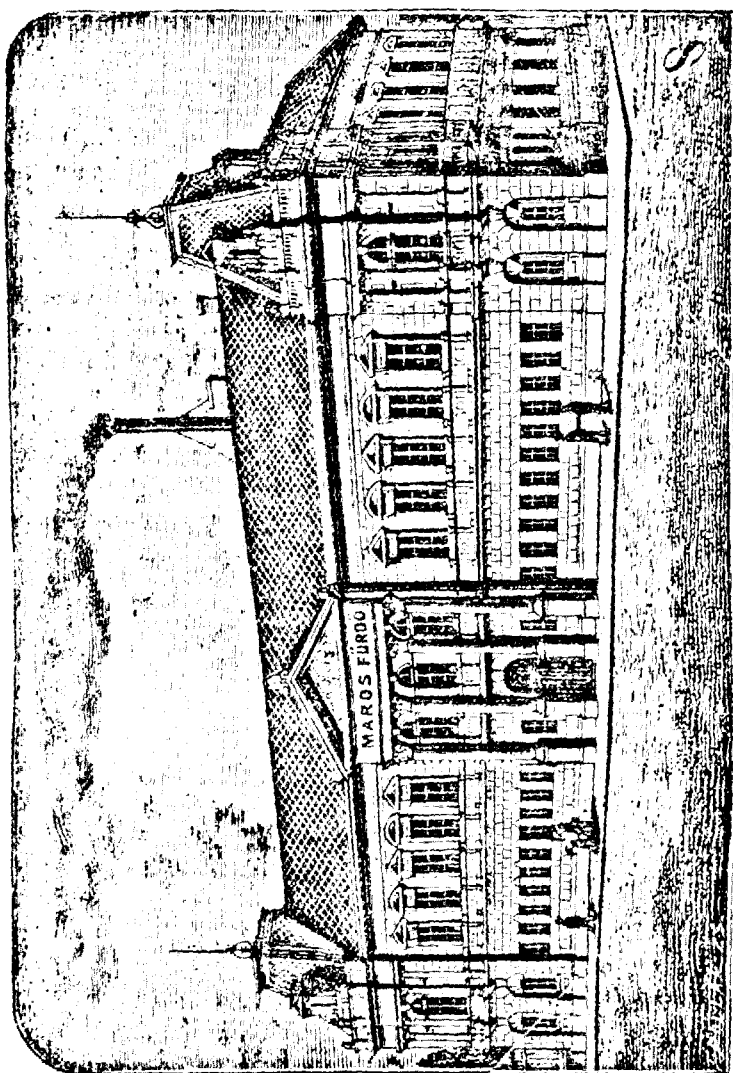
1886. évi július hó 1-én, délelőtti 10 órakor.

1. Alliosi k. korcsma helyreállítása 200 frt 06 kr.
2. Radnai k. vendéglő 118 frt 25 kr.

VI. Valemárei m. kir. kincst. ispánság irodájában

1886. évi július hó 2-án, délelőtti 10 órakor.

1. Berzova k. korcsma helyreállítása 179 frt 16 kr.
2. Lalsincei k. korcsma 403 frt 74 kr.
3. Valemárei marospart elrontott köburkolatának helyreállítása 199 frt 18 kr.

Fürdés után jól érezzük magunkat. — A jólérés egészség jele s biztosítéka.

Az élvezetek egyik leguósabb és legkelelmetesebb neme mely testünket felüdíti, szilárdítsa, indító idegeinket napi munkánk teljesítésére képesebbá teszi, erünk rendszer forgását előnyösen előmozdítja s lelkiünk kelárványosságát némánságát keves hangulatban tartja: a hetenkénti leguósabb egyszeri „fürdés.”

A fürdés, kiválólag a gőzfürdés (Profiren) következében a testnek felbure lehámlik, a bőr líkacsi kiüszülnek s így lehetővé válik, hogy tisztánk, a belső kifejülő s egészségünkre kártékony ható anyagok megszabulástassák; ezáltal egészségünk biztosítottatik.

Hogy ezen ómságunk iránt tartozó köteleességünknek lehetőleg eleget tehessünk,

A MAROS GŐZFÜRDŐ

SIMAY ISTVÁN

tulajdonosa

sűrűségi díjakat oly méltányosan állapította meg, hogy azt mindenki használhatja

VAS- és MŰR-FÜRDŐ
Egy kettes szoba, kettes marosny-
10 db. berlet 6 frt — kr.
Egy deák- és katona-jegy 40 kr.
Egy gyermek-jegy 30 kr.

MELEG KÁDFÜRDŐK
Egy 1. oszt. marvany csakúdi kád-
fürdő 3—4 személyre 80 kr.
10 db. berlet-jegy 7 frt 50 kr.
Egy 1. és 2. oszt. marvany-kádfürdő
anya és 2 gyermek részére 60 kr.
10 db. berlet-jegy 9 frt 50 kr.
Egy 1. és 2. oszt. marvany-kádfürdő
1 vagy 2 személy részére 40 kr.
10 db. berlet-jegy 3 frt 50 kr.

Nyári hideg KÁDFÜRDŐ
zuhanyossal.
Egy 1. és 2. oszt. hideg kád-fürdő
3—4 személyre 50 kr.
10 db. berlet-jegy 4 frt 50 kr.
Egy 1. oszt. kisebb hideg kád-
fürdő 1—2 szem. részére 25 kr.
10 db. berlet-jegy 2 frt — kr.
A kádfürdőknél kivül minden fürdő
ruhával értendő.

Külön ruha díjak:
Egy tónálkozó 8 kr., egy lepdő 7 kr.,
egy fölélló fürdő ruha 7 kr.

Pénztárváltás
nyáron 10-ig 5 órakor,
télén reggel 6 órakor.

VIZGYÖGY-FÜRDŐ.
(a test edzésére,
dörzvély, masszírozás, uszoda, zu-
hanók és a tornaszokók hasz-
nálatával együtt.)
Egy személy-jegy 50 kr.
30 drb. berlet-jegy 13 frt 50 kr.

VILLANY-FÜRDŐK.
Egy személy-jegy ruha nélkül 1 frt
10 db. berlet-jegy 9 frt

A várőretemben hideg ételek és italok mérsékelt árak mellett kiszolgáltatók.

Székelyi Városi Könyvtár 44—20-52
elhárára is havi berlet nyitítottik. Előjegyzés a pénztárnál lehet.
Pipaszárak és fel való tisztítása igen jutányos áron elvállaltatnak.

„Egészség — életesség.” — „Tisztaság — boldogság.”